

«Українське законодавство повинне стати більш дружнім до міжнародного арбітражу», – Олег Альошин

17.03.2017 р. ЮФ «Василь Кісіль і ПАРТНЕРИ» спільно з МКАС при ТПП України та під егідою UNCITRAL організують конференцію «МІЖНАРОДНИЙ АРБІТРАЖ: НЕЗМІННИЙ РОЗВИТОК». НАПЕРЕДОДНІ ЗАХОДУ «ЮРИДИЧНА ГАЗЕТА» ВИРІШИЛА ПОСПІЛКУВАЛАСЯ З ПАРТНЕРОМ І КЕРІВНИКОМ ПРАКТИКИ МІЖНАРОДНОГО АРБІТРАЖУ ВКП **ОЛЕГОМ АЛЬОШИНИМ** ТА ДІЗНАТИСЯ ПРО ОСНОВНІ ПИТАННЯ, ЯКІ БУДУТЬ ПОРУШЕНІ ПІД ЧАС ЗАХОДУ, А ТАКОЖ ПОГОВОРИТИ ПРО АКТУАЛЬНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ ПРАКТИКИ МІЖНАРОДНОГО АРБІТРАЖУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

– **Олеже Юрійовичу, розкажіть, будь ласка, про основні тренди розвитку практики міжнародного арбітражу в Україні?**

– Робота практики міжнародного арбітражу в нашій фірмі наразі охоплює різні напрямки: представництво інтересів клієнтів у міжнародних комерційних та інвестиційних спорах, робота в команді з провідними міжнародними юридичними фірмами в ролі радників з українського права, визнання і виконання на терито-

рії України рішень іноземних судів та арбітражів, отримання забезпечувальних заходів при розгляді спорів у порядку арбітражу, підготовка експертних висновків з українського права при розгляді справ в іноземних юрисдикціях, а також багато інших аспектів. На мою думку, подібні напрямки роботи є характерними для практики міжнародного арбітражу в інших юридичних українських фірмах.

Окрім того, ми досить часто приєднуємося до пошуку та залучення фі-

нансування від третіх осіб (third party funding), зокрема у тих випадках, коли клієнти мають непоганий кейс, але не мають достатньо ресурсів для його фінансування. Це одна з тенденцій останніх років. У нас є позитивні приклади залучення такого фінансування.

З нашої практики ми бачимо, що основними арбітражними центрами, в яких розглядаються спори за участю українського бізнесу або які містять в собі «український елемент» у більш широкому сенсі, є Лондон-

ський Міжнародний Третейський Суд (ЛМТС), Арбітражний інститут Торгової палати м. Стокгольма, Міжнародний арбітражний суд Міжнародної торгової палати (МТП).

Як правило, більшість корпоративних спорів та спорів, що витікають з фінансових інструментів, мають арбітражне застереження на користь ЛМТС. Спори у сфері енергетики та в нафтогазовому секторі тяжіють до розгляду за правилами Арбітражного інституту Торгової палати

м. Стокгольма. Комерційні, торговельні контракти, контракти на будівництво та створення великих об'єктів інфраструктури переважно мають арбітражне застереження про розгляд спорів за правилами Міжнародного арбітражного суду МТП.

Варто відзначити тенденцію загального росту спорів з українським елементом в іноземних юрисдикціях. Думаю, це пов'язано з тривалою економічною та політичною кризою в країні, що створює благодатний ґрунт для недружного перерозподілу корпоративних прав, дефолтів за кредитними та іншими зобов'язаннями. Все це призводить до виникнення спорів, які часто підлягають розгляду в міжнародних арбітражах або в загальних судах іноземних юрисдикцій. На мою думку, надалі кількість таких спорів лише зростатиме. Особливо це стосується корпоративних спорів, спорів у сфері міжнародної торгівлі, спорів, що витікають з міжнародних договорів на будівництво (в тому числі будівництво інфраструктури), а також спорів, що витікають з кредитних та інших фінансових інструментів.

– Коли та чому з'явилася ідея застосування практики міжнародного арбітражу в ЮФ «Василь Кісіль і Партнери»? Як Ви особисто почали практикувати у цій сфері?

– Юридична фірма «Василь Кісіль і Партнери» була заснована студен-

тами факультету міжнародних відносин та міжнародного права КНУ ім. Т. Г. Шевченка. Очолив цей процес Василь Іванович Кісіль, який викладав і продовжує викладати міжнародне приватне право. А що таке міжнародні приватні правовідносини загалом? Це міжнародна комерція, міжнародна торгівля, міжнародні контракти, де міжнародний арбітраж є найпоширенішим інструментом вирішення спорів. Тому розвиток міжнародного арбітражу органічно витікає з ідеї створення нашої юридичної фірми. Наразі ця практика залишається однією з основних. У різний час у ВКП зі мною в цій практиці працювали юристи, які зараз є лідерами на ринку та очолюють практики міжнародного арбітражу у своїх фірмах.

– Яку оцінку Ви можете надати законодавчому забезпеченню та регулюванню міжнародного арбітражу в Україні?

– На мою думку, значних законодавчих бар'єрів на шляху подальшого розвитку міжнародного арбітражу в Україні наразі не існує. В Україні імплементовані майже всі основні міжнародні інструменти у сфері міжнародного арбітражу. Україна є членом Конвенції про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень (Нью-Йорк, 1958 р.), Європейської конвенції про зовнішньоторго-

вельний арбітраж (Женева, 1961 р.). ЗУ «Про міжнародний комерційний арбітраж», який прийняли у 1994 р., майже повністю відтворює Типовий закон ЮНСІТРАЛ про міжнародний комерційний арбітраж (який є модельним у цій сфері), тобто він відповідає загальноприйнятим міжнародним стандартам.

Основну проблему я бачу в іншому. З позиції правозастосовної практики, суди в Україні іноді демонструють відсутність коректного сприйняття та застосування міжнародних стандартів комерційного арбітражу. Ті чи інші концепції можуть сприйматися судами всупереч міжнародним тенденціям та підходам. Це заважає зробити Україну більш «дружною» до міжнародного арбітражу (arbitration friendly) та впливає на ефективність арбітражу як інструменту вирішення спорів.

Щонайменше дві речі є важливими для того, щоб зробити міжнародний арбітраж більш ефективним інструментом. По-перше, коли є можливість ефективно виконати рішення міжнародного арбітражу в Україні. По-друге, коли можна отримати ефективні забезпечувальні заходи, в тому числі ще до того, як арбітражний процес формально розпочнеться (так звані забезпечувальні заходи на підтримку арбітражу).

Поліпшується ситуація з визнанням та допуском до виконання рішень

іноземних арбітражів в Україні. Однак іноді проблеми виникають на стадії примусового виконання.

Також проблемою є те, що через пробіли в процесуальному законодавстві в Україні майже неможливо отримати забезпечувальні заходи на підтримку арбітражу (особливо, коли місцем розгляду спору за арбітражною угодою є інша країна).

Я вважаю, якщо певні позитивні зміни в цьому напрямку відбудуться на рівні змін до процесуальних законів та на рівні правозастосовної практики, то Україна буде сприйматися як більш дружня до міжнародного арбітражу.

– Чому в спорах, що стосуються міжнародної комерції, арбітраж має настільки велику перевагу над традиційним державним судочинством?

– На мою думку, для цього є декілька основних причин. Перша – глобалізація торгівлі та бізнесу загалом. Друга – сформована роками довіра до міжнародного арбітражу як інструменту вирішення спорів. Третя – наявність глобальних міжнародно-правових інструментів, які регулюють міжнародний арбітраж, а також роблять рішення міжнародного арбітражу ефективним інструментом, який може бути примусово виконаний у багатьох країнах. Четверта – це більший комфорт, який отримують сторони спору щодо

United Nations
UNCITRAL

Конференція

**«Міжнародний арбітраж:
незмінний розвиток»**

17 березня 2017 року
ТПП України
м. Київ, вул. Велика Житомирська, 33
<http://icac25.vkr.ua/>

VASIL KISIL ICAC at the UCCI

конфіденційності, рівня компетенції арбітрів, що розглядають спір.

При цьому міжнародний арбітраж стає більш складним юридичним інструментом. Наразі при розгляді справ у порядку міжнародного арбітражу все частіше застосовується процесуальний інструментарій, що є характерним для судів загальної юрисдикції. Це викликає певну критику, але міжнародний арбітраж залишається ефективним інструментом розгляду спорів, який набуватиме все більшого значення.

– Як часто виникають проблеми, пов'язані з невиконанням арбітражних рішень?

– Як вже було зазначено, практика українських судів стає більш послідовною з позиції уніфікації підходів до визнання та виконання рішень іноземних арбітражів. Однак проблеми залишаються. Наприклад, санкціонуючи виконання рішення іноземного арбітражу в Україні, в резолютивній частині ухвали судді часто використовують не термін «стягнути» з боржника, а «зобов'язати сплатити», мотивуючи це тим, що так зазначено в арбітражному рішенні, про виконання якого просить кредитор. Таке формулювання призводить до проблем на стадії залучення виконавців, які відмовляються

стягувати борг з боржника, а просто «зобов'язують сплатити», а у разі несплати в добровільному порядку – закривають виконавче провадження, а не застосовують дії щодо примусового стягнення боргу.

– Чи можете поділитися з нашими читачами цікавими кейсами арбітражних справ, у яких Вам доводилося брати участь?

– Розкажу про кілька справ. Можливо, без деталей, адже це конфіденційна інформація.

Ми представляли компанію «Венко Прикерченська» у спорі з державою Україна щодо першої угоди про розподіл продукції, яка була укладена між Україною та інвестором. Спір розглядався в Арбітражному інституті Торгової палати м. Стокгольма. Над справою працювали дуже потужні команди. Ми працювали разом з МЮФ Mannheim Swartling. Україну представляла сильна компанія Freshfields спільно з українською компанією Magisters. Це була дуже цікава справа, де було порушено багато цікавих питань матеріального права, а також процесуальних питань. Закінчилася вона врегулюванням та підписанням мирової угоди.

Одна з перших цікавих справ – ми представляли інтереси українського металургійного комбінату в арбі-

тражі у Швейцарії. Це був арбітраж ad hoc. Одне слухання тривало близько 12-ти годин. Справа була дуже непростю для нашого клієнта. Наша команда юристів впоралася на відмінно. Варто зазначити, що зі мною разом тоді працювала Тетяна Сліпачук та Олена Перепелинська.

Також слід згадати давні справи, коли ми працювали разом з командою юристів з Debevoise & Plimpton LLP, представляючи інтереси тодішнього власника ТРК «Студія 1+1». Справи слухалися в Нью-Йорку, Лондоні та Києві.

З останніх цікавих справ – це, беззаперечно, справи за позовом Пінчука, Коломойського та Боголюбова, одна з яких слухалася в Лондонському Міжнародному Третейському Суді, а інша – у Високому Суді Правосуддя в Лондоні. Ми працювали в ролі експертів з українського права разом з чудовими командами юристів з Freshfields і Skadden, Arps, Slate, Meagher & Flom LLP. Це був унікальний досвід.

Є дуже цікаві справи, над якими ми зараз працюємо, але я не можу розкривати деталі, оскільки вони ще тривають. Розгляд відбувається в Лондонському Міжнародному Третейському Суді. Одна справа стосується одного з українських банків, який визнано неплатоспроможним, а інша справа – одного об'єкта приватизації в Україні.

– У березні «Василь і Кісіль і Партнери» спільно з МКАС планує провести конференцію, присвячену темі розвитку міжнародного арбітражу. Які питання плануєте обговорити? Хто братиме участь в ролі спікерів?

– Як відомо, цього року Міжнародний комерційний арбітражний суд відзначає 25 років. Так сталося, що і наша компанія цього року святкує 25-річчя. Тому з'явилася ідея провести спільний захід, який був би потужним з позиції спікерів та цікавих тем і зробив би Київ центром для зустрічі партнерів з міжнародного арбітражу зі всього світу. Міжнародний комерційний арбітражний суд при ТПП України погодився на нашу пропозицію. Зараз ми спільно організуємо конференцію «Міжнародний арбітраж: незмінний розвиток».

Разом зберуться провідні практикуючі юристи у сфері міжнародного комерційного та інвестиційного арбітражу, які мають унікальний досвід участі у значущих справах, щоб поділитися своїм досвідом з українською юридичною спільнотою. Конференція пройде під егідою UNCITRAL. Це дуже важливо для українського юридичного ринку та для країни в цілому.

Теми, які ми хочемо обговорити під час заходу, розділені на чотири блоки. Перший – поточні тренди та тенденції міжнародного арбітражу. Другий – питання, які стосуються забезпечувальних заходів у міжнародному арбітражі. Ми запросили спікерів, які мають великий практичний досвід.

Третя сесія конференції буде присвячена питанням інвестиційного арбітражу, які стосуються України, Росії (особливо питань, пов'язаних з Кримом). У нас будуть спікери, які мають практичний досвід. На четвертій сесії розглядатимуться питання представництва в міжнародному арбітражі.

Вже другий рік поспіль ми плануємо проводити українські раунди судових дебатів з міжнародного арбітражу ім. Вілема Віса. Конкурс для студентів відбудеться після завершення конференції. Багато поважних спікерів виступлять арбітрами на судових дебатах. Це стане надзвичайним досвідом для команд-учасників, серед яких цього року будуть представники не лише з України. Для «Василь Кісіль і Партнери» підтримка національних судових дебатів є довгостроковою інвестицією, адже ми віримо, що нове покоління українських юристів отримає унікальний досвід, що учасники конкурсу гідно представлятимуть Україну на міжнародних раундах у Відні. Згодом сьогоднішні студенти стануть нашими колегами по юридичному цеху. Подібні конкурси та дебати мають на меті підвищити рівень підготовки майбутніх юристів, занурити їх у професію і подарувати натхнення.

Розмову вела **Анна РОДЮК**, редактор «Юридичної Газети»

Олег АЛЬШИН, партнер і керівник практики міжнародного арбітражу ВКП